

FOAIA DIECEZANĂ

Organul eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

..... APARE DUMINECA

Prețul abonamentului:		Manuscrisurile, cărțile, revistele, publicațiile periodice sau ziarele cari au schimbul cu „FOAIA DIECEZANĂ”, se trimit pe adresa: V. LOIHIȚA, redactor în Caransebeș, iar banii de prenumărățune și inserțiuni: administrațiunii „Tipografia și Librăria diecezană” în Caransebeș (județul Caraș-Severin), Telefon Nr. 30. Manuscrisurile nu se înapoiază.	Prețul inserțiunilor:	
Pe un an	18 Lei		Pentru publicațiuni oficiale, concurse, edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 10 Lei, până la 200 de cuvinte 15 Lei, de aci în sus 20 Lei.	
Pe jumătate de an	9 „			
Pe un pătrar de an	4 1/2 „			
Un număr	35 bani			

HIROTONIREA INTRU ARHIEREU

a Prea Sfinției Sale părintelui vicar episcopesc Filaret Musta.

Noul arhiereu.

Importantul act, ce s'a săvârșit în catedrala mitropoliei noastre din Sibiu în ziua de 5/18 Octomvrie 1921, prin hirotonirea întru arhiereu al Caransebeșului a Prea Sfinției Sale părintelui vicariu episcopesc *Filaret Musta*, constituie, de sigur, cel mai frumos act de dreptate și cel mai duios gest de recunoștință față de netrecătoarele merite ale unui distins biserican care, peste 51 ani de viață din patriarhala sa vârstă de 82 de ani, i-a închinat cu un unic zel și devotament — în aureola celui mai admirabil chip al *umilinții* și a unei proverbiale *modestii* — marilor și superioarelor interese de *lumină* și *cultură* ale bisericii strămoșești și ale neamului nostru românesc de dincoaci de munți.

Celce a primit azi preasfântul dar al urmașilor sfinților apostoli, face parte din seria acelor bărbați frunțași ai diecezei noastre, pe cari mintea luminată a marelui nostru întâiu episcop de Caransebeș, Ioan Popasu, i-a știut alege și a-i grupa în jurul său, spre a-i avea vrednici împreună muncitori și continuatori ai operei sale inițiale, așa de imporante pentru fundamentarea și îndrumarea pe calea înaintării a întregii noastre vieți bisericești și școlare în nou înființata (1864) eparhie a Caransebeșului.

Din toamna anului 1870, timpul întrării Prea Sfinției Sale în serviciul eparhiei noastre, și până azi, Prea Sfinția Sa părintele arhiereu și vicar episcopesc *Filaret* a fost un prea vrednic muncitor și priceput și înțelept sfetnic al conducerii noastre centrale bisericești din loc și din fruntea mitropoliei noastre.

Totdeauna preocupat de nobilul gând că, fiecare din noi are datoria de a-și servi biserica și neamul său cu cea mai seumpă conștiențio-

sitate și cu maximul luminilor sale sufletești, prezentându-ni-se P. S. Sa, sub acest raport, totdeauna și în tot chipul, *ca o luminoasă sinteză a datoriei și chemării*, — părintele arhiereu Filaret Musta, cu sfânta muncă a sânguinții de albine, și-a îmbogățit sufletul cu cunoștinți și însușiri cari îl așează printre cei mai culți și luminați prelați ai bisericii românești. Grație nimbului vastei sale culturii, mai ales teologice, — pe terenul studiului exegetic al s. Scripturi este e incontestabilă autoritate — Prea S. Sa și-a câștigat încă din anii tinerețelor sale toată autoritatea și greutatea bărbatului funtaș, al cărui cuvânt era hotărîtor în toate chestiunile mari din viața noastră constituțională bisericească.

Înaltele misiuni onorifice ale P. S. Sale din partea organelor superioare ale mitropoliei noastre, apoi, mai pe urmă, alegerea P. S. Sale de episcop al eparhiei noastre, dar neconfirmată de guvernul unguresc, încă în anul 1908; — sunt o grăitoare dovadă despre importanta personalitate și rolul distins ce l-a avut P. S. Sa în viața noastră bisericească.

Viață ordonată și curată ca a unui sfânt, caracter fără prihană, sever, dar drept și neclintit în fața datoriei, subordonarea oricărei considerațiuni personale până la abnegațiune în pragul marilor și sfintelor cauze ale bisericii și neamului, — iată virtuți, cu cari și-a împodobit sufletul Preasfințitul nostru iubit și venerat părinte, și și-a înscris pagini de netăgăduita frumseță în istoria bisericii românești contimporane.

Avea-Te-vom deapururi monument trainic și simbol de cinste, de muncă, de omenie și curățenie a sufletului, pentru făptuirile noastre, dreptpăzitorule de lege, Preasfințite părinte Filaret!

Eparhia noastră își depune omagiile și doririle sale de bine la treptele arhieriei Prea Sfinției Tale și înalță rugăciuni fierbinți către bunul Dumnezeu, ca să Te trăiască întru mulți ani cu sănătate, Preasfințite părinte! *Dr. Vasile Loichiță*

Date biografice.

„Născut din familie preotească în 20 Martie 1839, Prea Sfinția Sa părintele arhieru și vicar episcopesc *Filaret Musta*, a primit în s. botez numele Filip. Tatăl său Adam, de origine din Racăjdia, era pe atunci capelan în Văliug — fostul comitat al Cărașului — iar mama sa Ruja, a fost fiica parohului din Văliug Dimitrie Dobromirescu, de origine din Dubova, fostul confiniu militar. Moșul său, parohul Dimitrie Dobromirescu, s'a îngrijit mult pentru creșterea nepotului său Filip.

După ce a terminat clasele gimnaziale în Beiuș și a studiat drepturile la academia din Debrețin, iar apoi teologia în Caransebeș, fericitul episcop Ioan Popasu l-a trimis pentru continuarea studiilor teologice la universitatea din Lipsca, de unde întorcându-se, a fost aplicat ca profesor la institutul teologic cu începutul anului școlar 1870/1, cu salariu de 399 fl., ce se primiă atunci dela Vêrșeț; nu mult după aceea a fost încredințat și cu conducerea oficiului de diriginte al institutului teologic. În aceste două calități a rămas până la 1 Septembrie 1888.

În 21 Noembrie 1871 a fost hirotonit în biserica catedrală prin fericitul episcop Ioan Popasu întru diacon, iar în 16 Aprilie 1872, în ziua sântelor Paști, a fost hirotesit de protodiacon; în 9 Mai 1874, la Înălțarea Domnului, a fost hirotonit întru presbiter, în 13 Aprilie 1875, ziua sântelor Paști, — după ce în 4 Februarie 1875 a fost tuns de monah în mănăstirea Hodoș-Bodrogului prin arhimandritul Corneliu Jivcoviciu, primind numele monahal *Filaret* — a fost hirotesit de fericitul episcop Ioan Popasu întru protosincol.

În 25 Decembre 1891 episcopul Nicolae Popea l-a hirotesit de arhimandrit, iar în 23 Aprilie 1902 l-a numit vicar episcopesc.

În primăvara anului 1871 fû ales prin sinodul eparhial de asesor onorar la senatul școlar, iar în 23 Noembre 1871 fû numit referent substitut la senatul bisericesc. În 1873 abdicând de asesoratul la senatul școlar fû ales asesor onorar la senatul bisericesc; iar în toamna anului 1881, fû ales prin Congresul național-bisericesc asesor ordinar în senatul bisericesc al Conzistorului metropolitan. În anul 1886 este ales asesor ordinar salarizat în senatul bisericesc al Conzistorului nostru diecezan.

Dela întrarea în serviciul bisericeii fără întrerupere este membru al sinodului eparhial, ca

deputat preoțesc, iar dela 1881 începând, deputat preoțesc la Congresul național-bisericesc.

Dela împreunarea comitatelor Severin și Căraș începând, este membru ales al congregațiunii comitatense, iar doi ani a fost membru al comitetului administrativ al comitatului Căraș-Severin.

În calitatea sa de asesor ordinar al senatului bisericesc a condus în 1889, în senzul Statutului organic §. 118, ca președinte al Conzistorului diecezan dieceza noastră dela reposarea fericitului episcop Ioan Popasu până la întronizarea episcopului Nicolae Popea, întâmplată în Iulie 1889 (Februarie—Iunie 1889).¹⁾

După moartea fericitului al doilea episcop al eparhiei noastre, Nicolae Popea, întâmplată în 26 Iulie 1908, P. S. Sa părintele vicar episcopesc *Filaret Musta*, în senzul aceluiaș paragraf al Statului nostru organic, a condus eparhia noastră până la 25 Aprilie 1910, data instalării frumoase, a Prea Sfinției Sale părintelui episcop *Dr. Miron E. Cristea*.

În timpul acestei sedisvacanțe, sinodul eparhial electoral întrunit în 21 Septembrie 1908 sub presidul P. S. Sale părintelui episcop Ioan I. Papp al Aradului, alege spre bucuria generală a eparhiei caransebeșene de episcop al ei, pe P. S. Sa părintele vicar episcopesc *Filaret Musta*. Dar această alegere necorespunzând dorințelor guvernului unguresc de atunci, n'a fost aprobată, spre mâhnirea opiniei publice românești.

Alegându-se de marele colegiu electoral în 18/31 Decembrie 1919 Preasfințitul nostru episcop *Dr. Miron E. Cristea* de mitropolit primat al României întregite, P. S. Sa părintele vicar episcopesc *Filaret Musta*, conduce pentru a treia oară eparhia noastră, dela data amintită a sedisvacanței până la instalarea actualului episcop al eparhiei noastre, P. S. Sa *Dr. Iosif Traian Badescu*, întâmplată în ziua de 17 Septembrie 1920.

De atunci, continuă a fi și pe mai departe vicarul episcopesc al eparhiei noastre, și ca atare îl ajunge avansarea la treapta de arhieru al eparhiei Caransebeșului.

Vecernia cu litie și priveghiere.

Luni, în 4/17 Octomvrie 1921, seara la ora 5, se încep în catedrala din Sibiiu, ceremoniile religioase prescrise pentru sfințirea arhierilor, vecernia cu litie și priveghiere. De față sunt Î. P. S. Sa Dl arhiepiscop și mitropolit *Dr. Nicolae Bălan* în scaunul său arhieresc, Prea Sfințiile Lor episcopii *Ioan* al Aradului, *Iosif* al Caransebeșului, *Roman* al Orăzii-Mari, arhierul *Ilarion* al arhidiecezei Sibiului, Î. P. C. Sa

¹⁾ Vezi „Calendarul Romanului” anul 1909, pp. 102—104.

arhimandritul și noul arhiereu al eparhiei Caransebeșului, *Filaret Musta*, membrii congresului național-bisericesc, mulți prietini și stimători ai noului arhiereu, corpurile profesionale și elevii institutelor arhidiecezane și mulțimea credincioșilor. Vecernia o servește cu asistență numeroasă P. O. D. protopresbiter al Caransebeșului *Andrei Ghidiu*.

Se începe vecernia mică. După mărirea dela stihovna s'a rostit, întâia data, ectenie și pentru noul arhiereu, arhimandritul Filaret. Se face otpustul vecerniceii mici, după care, venind diaconii dinspre ușile împărătești se prezintă noului arhiereu, și după ce l-au cădit de 3 ori, îi anunță vestea numirii sale de arhiereu cu cuvintele: „Înalt Prea Sfințitul nostru Stăpân, arhiepiscopul și mitropolitul Nicolae și Preasfințitul sinod episcopesc Te-au ales pre Prea Cuvioșia Ta de arhiereu al eparhiei celei scutite de Dumnezeu a Caransebeșului.“ Noul arhiereu răspunde, că primește cu mulțumire vestea și se supune votului preasfințitului sinod episcopesc și promite că va păzi cu toată inima și puterea sa turma lui Hristos din eparhia Caransebeșului.

După acest răspuns și promisiune alesul merge și ocupă loc cu ceilalți arhierei la masa pusă în fața de cătră miază-noapte a iconostasului, încunjurată de 6 fotolii, și pe care erau așezate: evangelia, crucea, o sticlă cu vin roșu, 6 păhare și prescuri.

S'au rostit apoi obicinuitele polichroane dinaintea vecerniei mari, pentru *Maiestatea Sa Regele*, pentru cei *patru patriarhi*, pentru primatele *Miron*, pentru mitropolitul *Nicolae*, pentru episcopii *Ioan*, *Iosif* și *Român*, pentru arhiereul *Ilarion*, pentru nou alesul arhiereu *Filaret* și tot clerul, pentru autoritățile militare, civile și pentru întreg poporul. Fiecărui polichron, cântăreții răspundeau cu „mulți fericiți ani“, iar arhiereii și noul ales închinau păharul frăției în sănătatea celor amintiți în polichron.

Responsoriile le-a cântat corul clericilor și a elevilor pedagogi dela seminarul andreian. Serviciul de seară s'a terminat la ora 8.

Hirotonirea.

Marti în 5/18 Octomvrie 1921, la s. liturgie, s'a săvârșit apoi hirotonirea noului nostru arhiereu Filaret Musta.

Încă de dimineață public ales și numărös, deputații congresuali și credincioși mulți au început a umplea frumoasa și spațioasa catedrală.

La orele 9 preoții celebranți: protopresbiterii *Andrei Ghidiu*, *Sebastian Olariu*, *Traian Oprea*, *Dr. Petru Barbu*, *Lazar Triteanu*, *Dr. Aurel Crăciunescu*, protodiaconul *Dr. Cornel Cornean*,

diaconul *S. Morariu* în frunte cu noul arhiereu, corul și elevii seminarului în sunetul clopotelor au eșit în procesiune din catedrală și au mers la reședința arhiepiscopescă spre a conduce ierarhii în biserică.

Arhiereii îmbrăcați în ornate strălucitoare se postează în fața altarului, luând loc pe foteliile din mijlocul bisericii. Pe cel din mijloc ocupă loc mitropolitul Nicolae, având la dreapta sa pe episcopii *Ioan al Aradului* și *Român al Orâzii-Mari*, iar la stânga sa pe episcopul *Iosif al Caransebeșului* și pe arhiereul *Ilarion*, fiind întins înaintea lor un covor pe care este brodat chipul vulturului.

E condus acum din altar noul ales arhiereu de protopresbiterul *A. Ghidiu* și protodiaconul *Dr. Cornel Cornean* la icoana Mântuitorului unde făcând trei metanii o sărută, și se duce apoi pe covor până la picioarele vulturului, și după ce protodiaconul *Dr. C. Cornean* zice: „*Poruncind, poruncește, Înaltpreasfințite Stăpâne*“¹, protopresbiterul *A. Ghidiu* îl prezintă arhiereilor cu cuvintele: „*Cu umilință se prezintă Î. P. S. Tale spre hirotonire iubitul de Dumnezeu, înalt-preacuviosul arhimandrit Filaret ales arhiereu al eparhiei Caransebeșului*“.

Mitropolitul întreabă: „*De ce ai venit și ce ceri?*“ Alesul răspunde: „*Am venit să cer hirotonire cu preasfințitul dar arhieresc*“. „*Arată-ne nouă cum crezi*“ întreabă mitropolitul. Alesul rostește Simbolul credinței, după care mitropolitul îl binecuvântă de trei ori zicând: „*Darul lui Dumnezeu Tatăl și al Domnului nostru Isus Hristos și al Duhului sfânt să fie cu tine*“.

Alesul e condus de aceeași mai departe până ce ajunge să steie pe mijlocul vulturului, și aplecându-se se prezintă de acelaș de nou, la ce episcopul *Ioan* îl agrăește astfel: „*Arată-ne nouă mai pe larg cum crezi despre înfăptuirea Fiului și Cuvântului lui Dumnezeu?*“ Alesul rostește partea referitoare din Simbolul credinței completată cu esența dogmei despre cele trei ipostasuri ale sfintei Treimi și cu respingerea eresurilor lui *Arie*, *Macedonie* și *Nestoric*, — după care mărturisire este condus până la capul vulturului și iarăș acelaș îl prezintă arhiereilor.

Acum îl întreabă episcopul *Iosif*: „*Mai spune-ne cum crezi despre canoanele sfinților apostoli și ale sfinților părinți?*“, iar alesul răspunde cu declarația, prin care-și precisează mărturisirea credinței și misiunea arhierească. După acestea toți patru ierarhi îl binecuvântă, el li-se închină de trei ori și li sărută mâna, iar ei îl sărută pe frunte. Covorul este mutat acum înaintea icoanei Mântuitorului, unde alesul stă până la „*Căți în Hristos*“.

Sânta liturgie se începe, și la cântarea „Câți în Hristos“ noul ales este adus în altar spre hirotonire.

Este condus în jurul altarului de trei ori, apoi îngenunchind înaintearistolului, punându-i toți arhieriei omofoarele pe cap, mitropolitul citește rugăciunile prescise pentru hirotonirea arhierilor, iar după terminarea acestora desbrându-l de felon și îmbrăcându-l în ornate arhieresti, Î. P. S. Sa îl prezintă din ușa împărătească credincioșilor de trei ori cu cuvintele: „Vrednic este!“ Corul îi cântă „Vrednic este!“

După priceasnă porțile împărătești se deschid, și întreaga sântă ceată a slujitorilor lui Dumnezeu își face ieșirea și se așează în cerc înaintea ușilor împărătești cu fața spre credincioși.

Din rândul lor se desprinde Înalt Preasfințitul nostru mitropolit *Nicolae*, și cu cunoscuta-ivervă oratorică, în termeni elogioși și mișcați face apoteoza unei vieți fără seamăn de cinstite și plină de zel și abnegațiune, aprețiind multele și deosebitele merite ce și-le-a câștigat ilustrul arhieriu Filaret Musta, timp de peste o jumătate de veac pe teren bisericesc și național.

Strălucita cuvântare a iubitului nostru mitropolit *Nicolae* a impresionat adânc sufletul auzitorilor, și mai ales al grupului bănățean din rândurile deputaților noștri congresuali.

Plin de smerenie și cu cunoscuta-i simplitate a convingerii, Prea Sfinția Sa părintele arhieriu Filaret Musta a rostit următoarea cuvântare:

Înalt Preasfințite Domnule Arhiepiscop și Mitropolit!

Preasfințitorilor Episcopi diecezani!

Preasfințite Arhieriu al Arhidiecezei!

Venerabililor și Mult Stimaților deputați congresuali, preoțești și mireni!

Înainte de toate vin a mulțumi din profundul inimei mele Înalt Preasfinției Sale, Domnului arhiepiscop și mitropolit al nostru, Dr. Nicolae Bălan, pentru frumoasele și alesele cuvinte, ce a binevoit a mi-le adresă mie, privitoare la neînsemnata mea persoană.

Apoi vin a mulțumi atât Înalt Prea Sfințitului Domn arhiepiscop și mitropolit al nostru, cât și Preasfințitorilor episcopi diecezani Ioan I. Papp din Arad, Dr. Iosif Traian Badescu din Caransebeș și Roman Ciorgariu din Oradea-Mare, precum și Preasfințitului arhieriu Dr. Ilarion Pușcariu, pentru binevoitoarea conlucrare la hirotonirea umilitei mele persoane, ceace s'a săvârșit conform prescripțiunilor sfințelor canoane ale sfinței noastre biserici ortodoxe, sobornicește, de preasfințirii membri ai preasfințitului Sinod episcopesc, sub conducerea Înalt Preasfințitului arhiepiscop și mitropolit.

Actul sfințirii de astăzi este urmarea și executarea unui conclud al Preasfințitului Sinod episcopesc al mitropoliei noastre, care conclud este cu atât de

mai mare preț pentru umila mea persoană, întrucât el, adecă concludul, s'a adus fără vr'o cerere sau intervenire din partea mea, ci numai, — după nepretentiva mea părere — fiind condus Preasfințitul Sinod episcopesc de înaltul simț de dreptate distributivă, de a recunoaște laboarea și activitatea desfășurată de mine în decursul unui restimp de peste 50 de ani în serviciul bisericii noastre, în posturi însemnate și onorifice, dar totdeodată grele și cu multă răspundere, precum sunt postul de profesor și director la Institutul teologic în decurs de mulți ani, apoi de asesor consistorial ordinar în Senatul strâns bisericesc.

La începutul activității mele episcopia noastră a Caransebeșului s'a luptat cu multe greutateți fiind ea de curând reînființată și ca atare fără o avere mobilă sau imobilă, fără reședință episcopescă, fără edificiu pentru Institutul teologic, fără edificiu pentru cancelariile consistoriale etc.

Aceste greutateți și lipsuri s'au delăturat cu încetul, încetul, prin vrednicia și zelul neîntrecut al episcopilor dela început de pie memorie Ioan Popasu și Nicolae Popea.

Pe timpul acela, noi cari am fost pe lângă acești vrednici episcopi și i-am ajutat în ajungerea scopurilor lor, am fost puțin, pentru că lucrul a fost mult și retribuțiunea mică, și la astfel de stări de lucruri nu se prea îmbulzesc oamenii.

Acestea le amintesc acuma aci, nu ca să mă laud, ci pentru aceea, pentru că presupun că acestea au fost motivul pentru carele Preasfințitul Sinod episcopesc s'a îndemnat a promovă neînsemnata mea persoană la înalta demnitate de arhieriu.

Poate că la hotărîrea sa Preasfințitul Sinod a avut în vedere și acea împrejurare, că eu sunt membru al Consistoriului mitropolitan de 40 de ani, că am condus în dieceza noastră trei sinoade eparhiale electorale, iară aici, la mitropolie, două congrese naționale bisericești electorale. Pe timpul sedisvacanțelor episcopoești din Caransebeș am condus dieceza Caransebeșului în trei rânduri, și anume: întâia oră, după mutarea la cele vecinice a fericitului episcop Ioan Popasu, întâmplată la anul 1889; a doua oră, după moartea fericitului episcop Nicolae Popea, întâmplată la anul 1908; și a treia oră în anul 1920, după alegerea episcopului nostru Dr. Miron Cristea de Mitropolit-Primat al Ungro-Vlahiei și mutarea Înalt Preasfinției Sale la sediul său din București.

Afară de aceste însărcinări onorifice, dar și împreunate cu mari răspunderi, am mai dus la îndeplinire și alte multe însărcinări grele de executat, spre deplina mulțumire a comitenților, dar nu mai puțin și spre bucuria și mângăierea proprie, pentru că Așotputernicul și Înduratul Dumnezeu m'a învrednicit să le duc la îndeplinire.

Deci, după constatarea acestor fapte, toate adevrite prin actele oficiale ale Consistoriului diecezan din Caransebeș și protocoalele Sinoadelor eparhiale caransebeșene, apoi prin actele oficiale și protocoalele Consistoriului mitropolitan și ale Congresului nostru național bisericesc, — nu pot să tăgăduesc, că sufletul meu s'a înveselit, când mi-s'a comunicat hotărîrea sfântului nostru Sinod episcopesc, ca să fiu împărțit cu darul arhieriei.

În întreaga mea viață am căutat să-mi împlinesc datorințele mele legate de posturile, ce mi-s'au încredințat de biserică, fără considerare la vr'o recunoștință și fără a, o așteptă. Recunoștința mea a fost

conștiința liniștită, mulțumirea sufletească, că după puterile mele mi-am împlinit datorințele, și considerația generală din partea celor cari m'au cunoscut.

Trecutul îmi este martor, că n'am râvnit după episcopie. O puteam avea în 1889, dară din considerante binecuvântate am declinat-o dela mine. Biserica din eparhia Caransebeșului, prin votul sinodului eparhial, în anul 1908 m'a distins, alegându-mă episcop, dorința bisericii eparhiale însă s'a zădărnicit prin guvernul unguresc.

Sufletul meu s'a măhnit, dară nu s'a rănit, prin vrăjmașia guvernului ostil bisericii și neamului nostru, ba am fost mândru de această vrăjmașie, bine știind că simțemintele mele naționale, iubirea mea de biserică și neam au fost spinul în ochii guvernului.

În etatea mea înaintată, cu carea m'a binecuvântat Dumnezeu, înalta demnitate a arhieriei, prin darul sfântului Duh, îmi va da îndoita putere, ca în cercul meu de activitate să lucră în interesul bine priceput al bisericii noastre naționale, și implicit pentru binele neamului nostru românesc, și astfel a patriei noastre române, pe care noi cu toții, cu multă ardoare o iubim.

Cu adâncă smerenie închinându-mă grației Atotputernicului Dumnezeu, care m'a încununat cu darul arhieriei, mulțumesc organului acestei preasfinte grații — sfântului nostru Sinod episcopesc —, care m'a ridicat la demnitatea arhieriei prin votul său; mulțumesc înalt Preasfințitului arhiepiscop și mitropolit și Preasfințitorilor episcopi pentru învocaarea darului Duhului sfânt asupra umilitei mele persoane; mulțumesc domnilor deputați, și tuturor credincioșilor, cari m'au distins participând la actul sfânt de astăzi.

Cuvântarea Prea Sfințitului *Filaret* a fost ascultată cu cele mai vii mulțumiri de auzitorii săi.

După sfârșitul s. liturgiei, înalții prelați se reîntorc cu aceeași procesiune, în sunetul clopotelor și cântări de clerici, în reședința arhiepiscopescă, pe când noul arhiepiscop împărția anafora credincioșilor.

Recepțiunile.

Conducând apoi și noul arhiepiscop în reședința arhiepiscopescă, Prea Sfinția Sa primește felicitările măritului Congres național-bisericesc, tâlmăcite cu dragoste și căldură de mitropolitul *Nicolae*.

Prea Sfinția Sa arhiepiscopul *Filaret* aducându-și aminte de lungul șir de ani în cari a participat cu devotament la lucrările suprenului nostru factor constituțional bisericesc, mulțumește pentru urările ce i-se aduc.

În numele colegilor și al elevilor săi, azi toți fruntași și cu poziții înalte în ierarhia vieții noastre publice, îl salută pe Prea S. Sa într'un chip neobicinuit de cald, fostul ministru și distinsul profesor și iubit coleg din alte vremuri al sărbătoritului, Dl *Vasile Goldiș*. În cuvântul său de bună dorire, marele bărbat al neamului, aprețind luminoasa activitate a sărbătoritului,

îl prezintă ca pe un model de profesor și conștiincios servitor al bisericii și al neamului, și pe care tocmai pentru aceste rare însușiri și l-a luat drept prețioasă pildă în activitatea sa închinată binelui neamului românesc.

Prea Sfințitul *Filaret*, covârșit de emoțiune, mulțumește pentru această caldă și neașteptată aprețiere, care îl mișcă atât de mult, tocmai pentru că vine dela un vechiu, prețuit și atât de iubit tovarăș de muncă.

Prânzul festiv.

În aceeași zi, la prânz, Î. P. S. Sa mitropolitul *Nicolae*, întrunește pe toți deputații congresuali bănățeni la o masă festivă în reședința sa de vară, dată în cinstea octogenarului arhieriu bănățan. Și aici se toastează cu iubire și venerațiune pentru vrednicul arhieriu.

Reîntoarcerea la Caransebeș.

Prea Sfinția Sa s'a reîntors Luni în 11/24 Octomvrie cor. la sediul său în Caransebeș, cu trenul dela ora 2 p. m.

La gară l-au așteptat, primarul orașului, reprezentanții miliției cu inimosul și vrednicul nostru colonel *Petre Dobriceanu* în frunte, toate oficiile și instituțiile cu șefii lor în frunte, și mult public, în numele cărora îl salută pe înaltul prelat, primarul orașului, *F. Pauck*, tâlmăcind sentimentele de dragoste și venerațiune noului arhieriu al orașului *Caransebeș*. Prea Sfinția Sa mulțumește pentru dragostea și alipirea cu care este întâmpinat de notabilii și cetățenii orașului *Caransebeș*.

Întru mulți ani, Preasfințite!

Cronicar.

Ș T I R I

Personal. Prea Sfinția Sa Dl episcop diecezan *Dr. Iosif Tr. Badescu* s'a reîntors Duminecă în 10 Oct a. c. dela Sibiu la reședința sa.

Aniversarea zilei nașterii M. Sale Reginei Maria. Sâmbătă, în 16 Oct. cor. la ora 10 a. m. s'a săvârșit cu solemnitatea cuvenită în biserică s. *Ioan Botezătorul* din loc, rugăciuni de mulțămită pentru sănătatea scumpei noastre Suverane. Rugăciunea s'a oficiat de cătră protopresbiterii *S. Șandru*, *G. Petrescu* și presbiterul *T. Șandru*. M. Sa Regina împlinește în această zi, 46 de ani ai vieții Sale, pentru înmulțirea cărora biserică cu inimă iubitoare a înălțat cele mai fierbinți rugăciuni cătră Domnul. La această solemnitate a participat Prea Sfinția Sa părintele vicar episcopesc *Filaret Musta*, reprezentanții armatei, a tuturor oficiilor civile, toate instituttele de învățământ în frunte cu capii lor și întreaga tinerime școlară din localitate.

Nașterea Principelui Mihai. Alteța Sa Regală, moștenitoarea tronului, Prințesa Elena a dat naștere în 25 Octombrie a. c. unui fiu, care a primit în botez numele Mihai. Dorim noului Principe român încununarea vieții sale cu aceleași acte de vitejie, pe cari ni le reamintesc totdeauna marele nume ce i-s'a dat.

Unificarea bisericească, discutându-se la congresul nostru național-bisericesc, s'a hotărât cu unanimitate menținerea și pe mai departe a organizațiunii noastre bisericești cuprinsă în *Statutul organic*. Decisul congresului îl aducem în nrul viitor.

Scolile noastre confesionale. Congresul nostru național-bisericesc din Sibiu în ședința de Joi, după ce a luat cunoștință de raportul dlui profesor Sextil Pușcariu și după cuvântările rostite de dl prof. Bogdan-Duică și Dr. Valeriu Branisce, a menținut dreptul existenței școlii confesionale, cerând Statului subvenția necesară, iar pentru soluționarea acestei chestiuni s'a propus să se facă o anchetă la care să ia parte delegații guvernului și ai bisericii naționale din Transilvania. Până la facerea anchetei să se dea învățătorilor confesionali aceeași leafă ca și acelor ai Statului.

Episcopia Timișorii. Congresul național-bisericesc în una din ședințele sale, a hotărât înființarea episcopiei ortodoxe române în Timișoara, al cărei cuprins îl vor forma, în seuzul concluzului congresual din anul 1909, protopresbiteratele mărginașe din diecezele Arad și Caransebeș.

Dela Liceul „Traian Doda“ din Caransebeș. Miercuri, 26 Oct. a. c., Dl Secretar general *Șt. Nanu* și Dl Inspector general *Vârcol* dela Ministerul Instrucțiunii au binevoit a vizita liceele și celelalte școli ale mândrului Banat. Dl Prof. *Paulian* dela liceul din T.-Severin, sincerul nostru prietin și coleg, i-a condus pe înalții oaspeți prin centrele Banatului. Miercuri seara la orele 7 s'au adunat în somptuoasa sală profesorală dela liceu directorul școlii normale *I. Orzescu*, profesorii *Dr. D. Cioloca* și *Dr. V. Loichiță* dela seminarul teologic, profesorii dela liceu, școala normală, școala civilă, apoi Dl *Dr. C. Popasu* și Dl director *Gh. Neamtu* dela școala primară de stat.

Au fost momente nespuse de solemne, când Dl Secretar general deschide conferința cu cele mai calde și sincere cuvinte, relevând că D-Sa nu vine ca dignitar, cât mai ales ca coleg și președinte al Asociației profesorilor din București, în rândurile profesurii. D-Sa face un scurt expozeu despre situația morală și materială a profesorului în stat și societate și schițează pe scurt modul cum s'ar putea închea rândurile colegilor de dincoace și dincolo de Carpați. Ca un părinte bun și blând, în contrast atât de izbitor față de șovinul și îngâmfatul dignitar din fostul regim, Dl Secretar general își exprimă dorința ca Cercul didactic din Caransebeș să intre în Asociația Centrală din București.

Dlui Secretar general îi răspunde Dl *Sabin Fovuțian*, simpatieul și distinsul director al liceului, a cărui inimă și idealistă muncă în orașelul și împrejurimea noastră este atât de neprețuită prin binefacerile ei, care în puține și emoționante cuvinte își exprimă bucuria, că înalții oaspeți n'au ezitat nici o clipă de a ne cunoaște mai deaproape nevoile și păsurile în greul rol, ce-l are profesorul pentru a-i da statului și societății oamicii de mână ai națiunii.

La fine vorbește veteranul coleg din T.-Severin, Dl *Paulian*, care în cuvinte viguroase aduce elogiul

sincere colegilor din Caransebeș, pe cari de atâta vreme îi cunoaște.

După conferința urmă cina comună la otelul „Pomul Verde“ până la orele 11 noaptea. Joi dimineața înalții oaspeți au părăsit Caransebeșul. *lc.*

Congresul bisericesc bucovinean. În 4 Octombrie a. c. s'a deschis la Cernăuți din partea comisarului regal Dl Dr. Dori Popovici, ministrul Bucovinei, *congresul bisericesc*, convocat prin decret regal. După verificarea mandatelor celor 48 deputați (jumătate clerici și jumătate mireni), congresul s'a despărțit în 4 secțiuni, hotărînd să lucreze după regulamentul camerei deputaților. Obiectele mai importante dela ordinea zilei sunt regulamentul organic (chestia unificării bisericilor ortodoxe) și regulamentul pentru administrarea fondului bisericesc.

Două mentalități în războiul ce a fost. Un ziarist a vizitat Slănicul Moldovii distrus de armatele dușmane ce ne-au călcat pământul. A cules de pe ruinele clădirilor câteva inscripții caracteristice, lăsate de nemți și de soldații noștri. Un neamț, soldatul titrat Wilhelm Stornheim a scris: „Ne-am luptat, luptăm și vom lupta mereu până când vom domina pe veci pe toți adversarii noștri. 1918“. Ai noștri: „Mi-e dragă mama, mi-e drag și tata, dar mai drag mi-e să învingem dușmanul și să-mi măresc țara. Traiască România! Soldat Ilie Petre, reg. 4 vânători“. Alta: „Cum să nu lupt până mi-oiu da sufletul, când nevasta, copilul, văcuța și pământul mi-au rămas sub nemți! Brigadier Tofan Gheorghe, comuna Plugari“. Două morale opuse la două oști ce au stat față în față. Una tiranică, distrugătoare și alta modestă, echitabilă. Auzim din gura lui Ilie Petre și Tofan Gh. vechea noastră vorbă, sinteza luptelor noastre seculare: „Eu îmi apar sărăcia și nevoile și neamul!“.

Un gram de radium. Savanta franceză, d-na Curie, descoperitoarea radiului, a făcut o vizită științifică în America. Femeile americane i-au făcut un dar colosal: i-au oferit un gram de radium. Un gram de radium valorează câteva zeci de milioane de lei. America întreagă n'a reușit să extragă mai mult de 4.5 grame. Acest corp nu se găsește în natură decât sub forma unor emanații radio-active. Se poate extrage totuși cu mari cazne și cu mașini complicate din niște mine-reuri foarte rari. Trebuie câteva zeci de mii de tone ca să se poată extrage un grăunte de radium! Ciudatul corp trebuie ținut în cutii ermetice de plumb. Altfel razele lui ar eyi și ar ucide totul prin uriașa energie calorică și luminoasă ce o are. Curios: arde, încălzește, luminează, fără să se consume corpul din care emană. Radiumul se întrebuințează în tratamentul cancerului. La noi în țară, acest corp este necunoscut.

În depozitul LIBRĂRIEI DIECEZANE se găsește tipăriturile și blocurile de dare pentru comunele urbane și rurale, conform ordinului dat de Perceptoratul (Stăieramtul) respectiv. Afară de acestea se mai află în depozit și o mare cantitate de cerneală vărsată cu 12 Lei chilogramul.

TIPOGRAFIA și LIBRĂRIA DIECEZANĂ
CARANSEBEȘ.

No 3438 Șc. ex 1921

CONCURSE.

Din „Donațiunea Reuniunii învățătorilor români” se acoardă pentru anul școlar 1921/22 patru (4) burse de câte *unasulă (100) Lei*; la fii sau fiice de învățători sau învățătoare, sau la orfani de ai acestora, de religieuna gr. or. română din dieceza Caransebeșului, cari sunt avizați la ajutor și vor dovedi purtare exemplară și calculi buni din studii la școale medii, comerciale, industriale, militare, având întâietate fiii și fiicele membrilor Reuniunii donatoare.

Reflectanții au să subștearnă Consistorului până la 15 Noemvrie st. n. a. c. petițiile ajustate cu următoarele documente originale sau copii autentice:

1. Estras de botez.
2. Certificat școlar de pe anul 1920/21.

3. Atestat dela oficiul parohial, prin care să se dovedească, că petentul sau petenta este fiu sau fiică de învățător sau învățătoare de religieuna gr. or. rom. din dieceza Caransebeșului și în fine,

4. Atestat de paupertate.

Preferiți vor fi cei ce se înscriu la Institutul pedagogic diecezan.

Petițiile intrate după termen sau neadjustate cu documentele de lipsă nu se vor lua în considerare.

Caransebeș, din ședința consistorială școlară ținută în 7 Octomvrie n. 1921.

Episcopul diecezan:

Dr. Iosif. Tr. Badescu.

2—3

Pe baza ordinațiunei Venerabilului Conzistor diecezan din 26 Iunie 1921 Nr. 2294 B. se escrie concurs pentru ocuparea postului de *paroh* in parohia de clasa II. din **Lugojel**, protopresbiteratul Lugojului, devenită vacantă prin repausarea preotului Constantin Chevereșan, cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană.”

Emolumentele sunt:

1. Una sesiune parohială constatătoare din 32 jugere pământ arător, pentru care alesul preot va plăti dările.
2. Una grădină intravilană de 1200 □ m.
3. Stola uzitată.

4. Alesul preot are a-se îngriji singur de locuință. Doritorii de a ocupa acest post, sunt poftiți a-și înainta petițiunile instruate conform normelor din vigoare Prea On. oficiu protopresbiteral in Lugoj, și a se prezenta în vre-o Duminică sau sârbătoare, cu prealabila învoire a protopresbiterului tractual, în Sfânta biserică, spre a-și arăta desteritatea în cântare și oratorie, nu însă în ziua de alegere.

Lugojel din ședința comitetului parohial ținută la 15/28 August 1921. 3—3

Nicolae Șoșdean

președ. com. par.

Ioan Popescu

not. com. par.

În conțelegere cu mine: *Dr. Gheorghe Popovicu* protopr.

No. 3678 B. ex. 1921.

Acest concurs se publică cu adausul, că în senzul §-lui 29 al regulamentului pentru parohii și a decisului consistorial dđto 3 Martie și 12 Aprilie 1914 Nr. 3053, ridicat la valoare de concluz sinodal cu concluzul Nr. 33 ex. 1914, credincioșii sunt îndatorați a presta și birul parohial, care constituie o parte legală a dotațiunei preoțești.

Caransebeș din ședința consistorială ținută la 24 Septemvrie 1921.

Episcopul diecezan:

Dr. Iosif Tr. Badescu

Pe baza ordinațiunii Ven. Conzistoriu diecezan dđto 16 Iulie 1921 Nr. 3085 B. ex 1921 se publică concurs, cu termen de 30 de zile, socotit dela prima publicare în „Foaia Diecezană”, pentru ocuparea postului de *paroh* vacant în orașul **Logoj**, cu următoarele emolumente:

1. Sesiunea parohială, constătoare din 38 jugere.
2. Stola și birul parohial uzitat.

3. Onorar de 300 de lei din cassa bisericii pentru 15 cuvântări, pentru fiecare cuvântare câte 20 de lei.

Recursele provăzute cu documentele prescise pentru parohii de clasa primă, se înaintează oficiului protopresbiteral ortodox român al Logojului. Recurenții sunt poftiți a se prezenta în vre-o Duminică sau sârbătoare, spre a-și arăta desteritatea în oratorie și în serviciul bisericesc.

Dat din ședința comitetului parohial, ținută în 29 August 1921. 1—3

Dr. George Popovicu

președinta.

George Onae

notar.

În conțelegere cu oficiul protopresbiteral.

Pentru ocuparea *parohiei* de clasa III din comuna **Dalboșeț** protopresbiteratul Mehadiei remasă vacantă în urma abzicerei preotului Nicolae Cămpian, se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană”.

Venitele parohiei sunt:

1. Leafa fixă de 300 Lei pe an în care se cuprinde birul parohial și slujba înmormântării simplă după obiceiul local.

2. Una sesiune parohială de 32 jugere.

3. Casa parohială cu grajd dimpreună cu grădină apartinătoare.

4. Taxele stolare obicinuite.

Doritorii de a ocupa acest post sunt poftiți a-și trimite petițiunile lor dimpreună cu documentele cuvenite adresate comitetului parohial prin oficiul protopresbiteral al Mehadiei și a se prezenta în vre-o Duminică sau sârbătoare cu prealabila învoire a protopresbiterului tractual în sf. biserică, spre a-și arăta desteritatea în cântare și oratorie, nu însă în ziua alegerii.

Dalboșeț din ședința comitetului parohial ținută la 1/14 August 1921. 3—3

Ion Boboloși

președ. com. par.

Stefan Marin

not. com. par.

În conțelegere cu mine: *Ioan Peța* protopresbiter.

Pe baza ordinațiunii Ven. Conzistor Diecezan de dđto 12 Noemvrie 1920 No. 2870/1920 se escrie concurs cu termen de 30 zile socotite dela prima publicare în „Foaia Diecezană” pentru ocuparea postului de *paroh* în a II-a parohie de clasa a treia în comuna **Bozovici** cu următoarele emolumente:

1. Sesiunea parohială de 32 jughere, pentru care alesul preot va plăti dările.

2. Salar anual 600. Lei, plătabil în rate lunare.

3. Alesul preot are a se îngriji singur de locuință.

Doritorii de a ocupa acest post, sunt rugați a-și înainta petițiunile de concurs comitetului parohial prin oficiul protopresbiteral din Mehadia, și a se prezenta în vre-o Duminică sau sărbătoare, cu prealabila învoire a protopresbiterului tractual în sfânta biserică, spre a-și arăta dexteritatea în cântare și oratorie, nu însă în ziua de alegere.

Bozovici din ședința comitetului parohial ținută în 26 Iunie 1921. 3—3

Ioan Ieva

notariu.

Gheorghe Mihailovici

președinte.

În conțelegere cu mine: *Ioan Pepa* protopresbiter.

Pe baza ordinațiunii Ven. Conzistor diecezan dtdo 16 Iulie 1921 Nr. 2895 B. ex 1921 se scrie concurs pentru ocuparea postului de *paroh* la parohia de clasa I din **Iam**, protopresbiteratul Biserica-Albă cu termen de recurgere de 30 zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană”.

Emolumentele :

1. Una sesiune parohială constătătoare din 26 jugere pământ arător și 6 jugere fâneațe, după care alegându-l paroh va suporta toate dările.

2. Două întravilane și anume: unul de 800□ și altul de 400□ și un estravilan de 800□.

3. Stola uzitată.

Se obsearvă, că în lipsa de casă parohială, alegându-l paroh singur se va îngriji de locuință.

Doritorii de a ocupa acest post, să-și trimită recursele lor conform regulamentului pentru parohii adresate comitetului parohial din Iam, prin Prea On. Oficiu protopresbiteral din Vêrșeț.

Recurenții sunt poștiți a se prezenta în vre-o Duminică sau sărbătoare în sf. biserică din Iam, spre a-și arăta dexteritatea în cântare, tipic și oratorie, dar numai cu prealabila încuviințare a protopresbiterului tractual, dar nici de cum în ziua alegerii.

Iam din ședința comitetului parohial ținută la 15 August 1921.

Pentru comitetul parohial :

Mihail Nica

președ. com. par.

Gligorie Gligu

not. com. par.

Nr. 4053 B. ex 1921.

Acest concurs se publică cu adausul, că în senzul §-lui 29 al Regulamentului pentru parohii și a decisului consistorial dtdo 3 Martie și 12 Aprilie 1914, Nr. 3053, ridicat la valoare de concluz sinodal cu concluzul Nr. 53 ex 1914, credincioșii sunt îndatorați a presta și birul parohial, care constituie o parte legală a dotațiunii preotești.

Caransebeș din ședința consistorială ținută în 24 Septemvrie 1921.

Episcopul diecezan :

Dr. Iosif Tr. Badescu.

3—3

La Libraria Diecezană din Caransebeș

se pot comanda

Cărțile de Religione de Dr. PETRU BARBU

— aprobate de Venerab. Consistor diecezan —

și anume:

a) Pentru școlile primare :

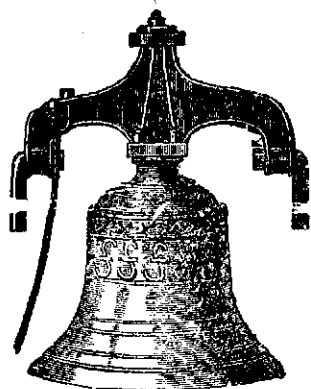
Istorieare religioase-morale și momente din viața lui Isus Hristos	Lei 2'50.
Istorieare biblice	Lei 3'—
Istorieare bisericesti	Lei 1'—
Catehismul	Lei 3'—

b) Pentru școlile secundare, normale comerciale etc. :

Istoria Testamentului vechiu	Lei 5'—
Istoria Testamentului nou	Lei 5'—
Istoria bisericască	Lei 4'—
Învățătura bisericii creștine Partea I și II:	Lei 3'—
Dogmele și morala bisericii	Lei 3'—
Partea III: Liturgica	Lei 3'—

Carte de rugăciuni și cântări bisericesti,

întocmită și tipărită întâia oară cu binecuvântarea fericitului episcop <i>Nicolae Popea</i>	Lei 5'—
<i>Isus Hristos</i> , viața mântuitorului lumii istorisită cu cuvintele sfintei scripturi	Lei 5'—

FIUL LUI ANTONIU NOVOTNY,
turnătorie de clopote
și fabrică de scaune de fer pentru clopote
TIMIȘOARA-FABRIC.

30—52

Calculări de preț să trimit gratuit.